

I SPÄND VÄNTAN PÅ UNDERGÅNGEN

I sin nya diktsamling fortsätter Lina Ekdahl, med sedvanlig absurdistisk humor, att utforska vad det är att vara människa i en komplex samtid. Kanske är att bejaka det absurda det närmaste sanningen vi kommer, resonerar Sebastian Lönnlov.

Vad innebär det egentligen att vara full? Handlar det alltid om en viss promillehalt i blodet, eller kan vi bli fulla av helt andra saker än alkohol? Är full och fylld samma sak – och är motsatsen till full verkligen tom? Är vi inte alla både tomma och fulla, på en massa olika sätt samtidigt? Fulla av rädslor och förhoppningar, fantasier och förbjudna, fåfänga eller bara fåniga känslor och tankar. Och ändå har vi denna känsla av tomhet. Den som kanske ingenting alls kan fylla.

Frågor om fullt och tomt är centrala i Lina Ekdahls åttonde diktsamling – inte bara i titeln, *Du är inte full du är fylld*, utan i allra högsta grad även i diktmassan. Det du som dikterna talar till beskrivs under diktsamlingens lopp som fyllt av diverse ting: barn, fattigdom, idyll och fingrar, men också ”mos och fjädrar”, ”läsk / svett och tårar”, ”sav och saft och kniv”, ”tigrar i porslin i naturlig storlek”, ”ärtor och bönor / stora fat med fågel / svamp och granris”, ”sport / bollar rep / bockar / repstegar / hela salar”.

Vem är då detta du? Vem är det som är så fylld av så mycket, och hela tiden befinner sig i centrum för diktsamlingens textuella universum – är det ett generiskt du, eller någon alldeles särskild? Själv tänker jag att vi allihop kan känna oss träffade, för i grund och botten handlar det om själva mänsklighetens premisser. Vad det innebär att vara människa, i den här världen som vi inte kan lämna?

Precis som sina i tidigare diktsamlingar leker Ekdahl med dikotomin barn/vuxen och det maktspektra den rymmer. Det kollektiva vi som för ordet talar emellanåt duet till rätta med samma auktoritära patos som en trött förälder kan tänkas rikta till sin trilskande treåring: "fantasier och dumheter / din Farmor är död / plocka nu ihop dina saker".

Det slår mig medan jag läser att jag är van vid dikter som talar till ett älskat du, eller ett saknat du, men ovan vid det jag möter här: dikter som ser ner på och ifrågasätter sin adressat. Det kollektiva vi växlar mellan att vara tvärsäkert och osäkert, peppigt uppmuntrande och förgörande kritiskt. Det märkliga maktspelet blir alltmer invecklat för varje sida, men visar sig redan i inledningsraderna:

**Du säger något. Vi hör vad du säger. Men det intresserar oss inte. Vi skulle kunna säga att vi är intresserade. Men då skulle vi ljuga. Vi vill inte ljuga.
Du pratar om hur du känner det. Hur du känner dig. Vi förstår att det intresserar dig. Det är du som känner. Men vi känner inget. /.../**

Medan jag skriver det här pågår, sedan en dryg månad tillbaka, ett krig i Sveriges närhet. Andra krig har pågått ännu längre, och Ekdahl har tidigare – till exempel i *Sprid glädje på Sjömansgården Anette*, och i dikten "Konflikten är löst" i *Människan pratar* – kommenterat den eviga frågan om krig. Så även här, vilket gör diktsamlingen än mer akut angelägen.

En av dikterna handlar om växlingen mellan vädret och världen: hur meteorologen i tv-nyheterna avlöser en reporter på plats i en krigszon, efter att reportern har fått tårgas i ögonen och tvingats avbryta sin opartiska redogörelse. En annan dikt fokuserar på det informationsöverflöd vi har så svårt att processa på ett vettigt sätt:

**/.../
visst
ge mig antalet
hur många var de
var de civila
var träffade kulan
var det en by
vem var där med henne
hur mycket läcker ett såll
hur mycket vägde hon när muskeln sprack
sprack verkligen muskeln
när går solen ner
är du tillräckligt varmt klädd**

**hur kallt kommer det att bli
vem var det som startade kriget
/.../**

Hur mycket ska vi egentligen behöva se och härbärgera av världens mörker och vår oändliga otillräcklighet? Skuld står ofta i centrum för de här dikterna, och i centrum för dikterna om skuld finns ett nästan tvångsmässigt behov av att betona det faktum att duet inte är skyldigt. Att det – det vill säga du – inte kunde ha sett, sagt eller gjort mer.

Men det finns också något djupt oroande i dessa återkommande bedyranden om skuldfrihet, som genom sin mängd och repetition bara inskärper skuldkänslorna ännu mer. När det till slut kommer diktrader som gör raka motsatsen, och bejaktar skulden, känns det snarast som en befrielse: ”Det finns mycket mer du kan göra / mycket mycket mer.”

Över huvud taget genomsyras *Du är inte full du är fylld* av något oroväckande apokalyptiskt – precis som världen och verkligheten 2022, alltså. Inte heller klimatkrisen kan undgå att färga och fläcka dikterna. Som här: ”Vad heter det djuret / som inte ser skiten för all skit / som dumpar skiten / så de slipper se / vad heter det djuret nu igen”.

Särskilt träffsäker blir Ekdahl i de dikter som speglar samtidens ordrikedom: slogans och aforismer, positivt tänkande, säljsnack och tomt politiskt prat. Det kan handla om att ”prioritera koncernens frågor” eller minnas att ”allt är möjligt”, men också om en tumlande lek med fraser som *inte alla män och jag hör vad du säger*. Diskurser och debattklimat vänds ut och in som smutsiga strumpor, tvättas inte särskilt rena men blir i alla fall en smula vädrade.

*

Lina Ekdahl har varit en intressant poet ända sedan sin debut, lätt igenkännlig men också med en tydlig utveckling över tid. Hennes förra bok, *Fyrahundrafyrtio år*, skapade med sina inslag av sorg och desperation ett poetiskt rum där humor, tårar, liv och död bildade en sällsam harmoni. *Du är inte full du är fylld* når inte riktigt samma höjder – den är en liten aning för lång och mättad för att uppnå maximal styrka som bok, men just genom att vara en smula överlastad och spretig blir den å andra sidan ett mera bråkigt, komplext verk.

Något som ibland drabbar Ekdahls dikter, särskilt de som bygger på uppräknings- och olika turneringar av samma tema, är att de dras ut på lite för länge och skulle ha mått bättre av att kapas en bit innan slutet. Men i de

dikter där allting sitter som en smäck är det å andra sidan fantastiskt att få vistas:

**Det är kväll och frågorna tornar upp sig
har detta varit en dag att minnas
är du dina gärningar
ute är det nymåne
en hund står och fryser
du står också där
huttrar
du är dina gärningar
det är inte hela världen
det är hela världen**

Den absurda humorn i Lina Ekdahls diktning är något som recensenter, inklusive jag själv, alltid har älskat att lyfta fram. Den har funnits där från start och blivit kvar även när hon har sökt nya vägar för sitt skrivande, till exempel genom att gå från enskilda dikter till diktsamlingar som bildar tematiska helheter. Även i den fantastiska bilderboken *Vi smular vi härmar en gök*, skapad tillsammans med illustratören Emma Hanquist, finns en liknande blick för hur vardagens absurditet kan synliggöras genom uppräknings-, upprepningar och oväntade kombinationer.

Samma arbetsätt är lätt att identifiera i *Du är inte full du är fylld*, och ibland blir det extra abrupt: ”Varje gång du öppnar dörren / fjorton vackra ansikten / med rödkål i mungiporna [...]”. Ekdahl är och förblir en mästertlig absurdist, men i den här samtiden – och i relation till tematiken om skuld, klimat och krig – är det svårt att fortsätta kalla det absurda för absurt. Är det inte snarare den ultimata realismen, och den enda möjliga återspeglingsen av en värld där vi med färgglada skyggglappar och fejkad glädje festar vidare, i spänd väntan på undergången?

Fast någon förgörelsefetischerande och utplåningsromantiserande poet kan Lina Ekdahl inte kallas, och det hon gör av sin samtida tematik är betydligt mer intressant än så. Blicken för det absurda, och för människans drömmar om något bortom vardagen, världen och verkligheten, kan bli både en ventil och ett skyddsrum:

**Fänkål!
du skriker plötsligt fänkål
det är så märkligt
som om du är sjuk
är det just fänkål du vill ha
eller kan det lika gärna vara något annat**

**du ser så mörk ut
mörk ut under ögonen
om du får fänkål
blir det bättre då
då ska du få det
/.../**

Nog finns det lite hopp, ändå. Åtminstone i Lina Ekdahls dikter. Och om inget annat hjälper kan vi åtminstone rulla oss i skulden, stirra in i apokalypsens hypnotiserande sken, eller bara rätta till våra skygglappar och munskydd. Oavsett vilket, är det bra att bära med sig slutraderna i *Du är inte full du är fylld*. De lyder så här: ”Det är inget fel i att gråta. / Det är absolut inget fel i att gråta.”

Du är inte full du är fylld
Lina Ekdahl
Teg publishing, 2002